

Predmet C-333/19**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

24. travnja 2019.

Sud koji je uputio zahtjev:

Cour d'appel de Bruxelles (Belgija)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

12. ožujka 2019.

Žalitelji:

DA

FC

S. C. European Food S.A.

S. C. Starmill S.R.L.

S. C. Multipack S.R.L.

Druge stranke u žalbenom postupku:

Romanian Air Traffic Services Administration (Romatsa)

Rumunjska

Europska komisija

Europska organizacija za sigurnost zračne plovidbe (Eurocontrol)

I. Predmet i podaci o sporu

- 1 Dana 11. prosinca 2013. arbitražni sud ustanovljen na temelju Konvencije ICSD-a (vidjeti u nastavku) donio je odluku kojom je Rumunjskoj naloženo da osobama DA i FC kao i trgovačkim društvima European Food S.A, Starmill S.R.L. i

Multipack S.R.L. naknadi štetu u ukupnom iznosu od 376 433 229 rumunjskih leja (odnosno oko 178 000 000 eura), uz kamate.

- 2 Tužba za poništenje te odluke podnesena je *ad hoc* odboru Međunarodnog centra za rješavanje investicijskih sporova (ICSID) koji ju je odbio 26. veljače 2016., nakon čega je odluka postala pravomoćna.
- 3 Europska komisija sudjelovala je u postupku pred arbitražnim sudom u svojstvu *amicus curiae* i donijela je 26. svibnja 2014., na temelju članka 11. stavka 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 659/1999 o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka 108. UFEU-a, Odluku C (2014) 3192 kojom je Rumunjskoj naložila obustavu svih mjera koje bi mogle dovesti do provedbe ili izvršenja dijela Odluke koji još nije bio isplaćen s obzirom na to da bi to činilo plaćanje nezakonite državne potpore, sve dok Komisija ne donese konačnu odluku o sukladnosti te državne potpore s unutarnjim tržištem.
- 4 Odlukom (EU) 2015/1470 od 30. ožujka 2015. o državnoj potpori SA.38517 (2014/C) (*ex* 2014/NN) koju je provela Rumunjska – Arbitražna odluka od 11. prosinca 2013. (SL 2015., L 232, str. 43.), Komisija je odlučila da plaćanje naknade štete gospodarskoj jedinici u čijem su sastavu osobe DA i FC te društva European Food, Starmill i Multipack – koju je dosudio arbitražni sud odlukom od 11. prosinca 2013. – čini državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. Ugovora koja nije spojiva s unutarnjim tržištem. Tom se odlukom Rumunjskoj u biti zabranjuje bilo kakva isplata na temelju odluke od 11. prosinca 2013.
- 5 Protiv odluke Komisije podnesene su tužbe za poništenje po kojima se trenutno vode postupci pred Općim sudom Europske unije (vidjeti osobito predmete T-624/15 (SL 2016., C 16, str. 45.), T-694/15 (SL 2016., C 38, str. 69.) i T-704/15 (SL 2016., C 68, str. 30.]).
- 6 Osoba DA dostavila je Rumunjskoj 19. kolovoza 2015. arbitražnu odluku s potvrdom o izvršivosti koju je izdalo tajništvo *coura d'appel de Bruxelles* (Žalbeni sud u Bruxellesu, Belgija) u skladu s Konvencijom ICSID-a.
- 7 Dana 9. rujna 2015. osoba DA pokrenula je u Belgiji postupak pljenidbe na sredstvima Eurocontrola u odnosu na sve iznose koje on duguje ili će dugovati Rumunjskoj odnosno Romatsi (rumunjsko državno poduzeće za zračni promet), kako bi ishodila plaćanje iznosa od 85 066 428,42 eura.
- 8 Romatsa i Rumunjska usprotivile su se 23. i 24. rujna 2015. pred tribunalom de première instance francophone de Bruxelles (Prvostupanjski sud na francuskom jeziku u Bruxellesu, Belgija) izvršenju pljenidbe. Komisija se dobrovoljno uključila u postupak na temelju članka 23.a Uredbe (EZ) br. 659/1999 u potporu zahtjevu Romatse i Rumunjske.
- 9 Presudom od 25. siječnja 2016. spomenuti je sud u biti naložio obustavu postupka pljenidbe nad dugovima Eurocontrola prema Rumunjskoj Državi.

- 10 Osobe DA i FC te društva vjerovnici žalili su se na tu presudu 29. veljače 2016.

II. Predmetne odredbe

Pravo Unije

- 11 Članak 288. UFEU-a glasi:

„Radi izvršavanja nadležnosti Unije, institucije donose uredbe, direktive, odluke, preporuke i mišljenja.

(...)

Odluka je u cijelosti obvezujuća. Odluka u kojoj je određeno kome je upućena, obvezujuća je samo za njih.”

Konvencija o rješavanju investicijskih sporova između država i državljana drugih država (koja je sklopljena u Washingtonu pod okriljem Svjetske banke 18. ožujka 1965. i odobrena u Belgiji Zakonom od 17. srpnja 1970.)

- 12 U članku 1. određuje se:

„Na temelju ove konvencije osniva se Međunarodni centar za rješavanje investicijskih sporova (skraćeno: ICSD).”

- 13 U članku 54. određuje se:

„(1) Svaka država potpisnica Konvencije priznaje sve odluke donesene u skladu s njom kao obvezujuće i na svojem državnom području provodi njima nametnute novčane obveze kao da se radi o pravomoćnoj presudi suda na njezinu državnom području. Država potpisnica Konvencije koja ima savezni ustav može osigurati izvršenje odluke posredstvom svojih saveznih sudova i predvidjeti da oni moraju smatrati takvu odluku pravomoćnom presudom sudova jedne od saveznih država.

(2) Kako bi se ishodilo priznavanje i izvršenje odluke na području države potpisnice Konvencije, zainteresirana stranka mora dostaviti njezinu ovjerenu presliku koju je potvrdio glavni tajnik nadležnog nacionalnog suda ili bilo kojeg drugog tijela koje je spomenuta država potpisnica Konvencije odredila u tu svrhu. Svaka država članica potpisnica Konvencije obavještava glavnog tajnika, nadležni sud ili tijela koja je odredila u tu svrhu te ih izvještava o eventualnim promjenama.

(3) Izvršenje odluka uređeno je propisima o izvršenju presuda koji su na snazi u državi članici na čijem se državnom području zahtijeva izvršenje.”

III. Argumenti stranaka

- 14 Osobe DA i FC te društva vjerovnici zahtijevaju u biti od Žalbenog suda da naloži izvršenje pljenidbe, kako bi se zajamčilo plaćanje ukupnog iznosa koji je sada utvrđen u visini od 281 718 067,10 eura.
- 15 Osoba DA konkretno tvrdi da se Odlukom Komisije (EU) 2015/1470 od 10. ožujka 2015., kao takvom, ne zabranjuje prisilno izvršenje arbitražne odluke u Belgiji.
- 16 Prema njezinom mišljenju, da bi se prednosti mogle kvalificirati kao državna potpora one moraju, s jedne strane, izravno ili neizravno biti dodijeljene putem državnih sredstava i, s druge strane, moraju se moći pripisati državi članici (presuda od 16. svibnja 2002., Francuska/Komisija, C-482/99, EU:C:2002:294, t. 24.). U toj se presudi jasno utvrđuje da sam prijenos državnih sredstava nije dovoljan za zaključak o postojanju državne potpore. Kriterij pripisivosti neizbježan je.
- 17 Osoba DA također navodi presudu od 27. ožujka 1980., Denavit italiana (61/79, EU:C:1980:100, t. 31.), u skladu s kojom se program državne potpore „odnosi [...] na odluke država članica kojima one, nastojeći ostvariti vlastite gospodarske i socijalne ciljeve, poduzetnicima ili drugim pravnim subjektima stavljaju na raspolaganje, na temelju jednostranih i samostalnih odluka, sredstva ili prednosti kojima nastoje potaknuti ostvarenje željenih gospodarskih ili socijalnih ciljeva” (žaliteljevo isticanje).
- 18 Ona također podsjeća da je Sud u svojoj sudskoj praksi istaknuo ne samo potrebu prijenosa javnih sredstava odnosno općeg državnog nadzora nad poduzećem, nego i konkretnu uključenost države u donošenje osporavanih mjera: „Potrebno je također ispitati može li se smatrati da su tijela javne vlasti bila na bilo koji način uključena u usvajanje tih mjera” (presuda od 16. svibnja 2002., Francuska/Komisija, C-482/99, EU:C:2002:294114, t. 52.).
- 19 U predmetnom slučaju, prisilno izvršenje u Belgiji ne može se pripisati Rumunjskoj.
- 20 Stoga iz teksta Odluke Komisije jasno proizlazi da izvršenje arbitražne odluke čini državnu potporu samo ako je pripisivo Rumunjskoj, odnosno ako ta država članica dobrovoljno izvršava arbitražnu odluku. Prema mišljenju osobe DA, potpuno je netočna tvrdnja da se izreka i obrazloženje Odluke Komisije također primjenjuju na prisilno izvršenje koje su naložili sudovi koji nisu rumunjski. Ako je Rumunjska prisiljena provesti arbitražnu odluku, ta joj se radnja ne može pripisati i njome se onda ne povređuje Odluka Komisije.
- 21 S druge strane, Rumunjska Država zahtijeva u biti od Žalbenog suda da žalbe proglasi nedopuštenima i neosnovanima i da, podredno, prekine postupak do donošenja presude europskih sudova o tužbama podnesenima protiv Odluke Komisije od 30. ožujka 2015.

- 22 Komisija zahtijeva proglašenje žalbi neutemeljenima.

IV. Ocjena žalbenog suda

- 23 Žalbeni sud prije svega odbija različite razloge nedopuštenosti kao i razlog što ga je istaknula Rumunjska Država, a tiče se imuniteta od sudskih postupaka. Budući da se Rumunjska upustila u arbitražni postupak te se kao treća strana usprotivila pljenidbi prihvatila je iznošenje spora pred (belgijski) sud nadležan za izvršenje i cour d'appel de Bruxelles (Žalbeni sud u Bruxellesu), odričući se imuniteta od sudskih postupaka.
- 24 Žalbeni sud potom utvrđuje da je arbitražna odluka konačna i da protiv nje više nije moguće podnositi pravna sredstva. Ona sama po sebi čini redovan temelj za izvršenje. Postupak pljenidbe pokrenut je na temelju odluke s potvrdom o izvršivosti koja se mora priznati i izvršiti, na temelju članka 54. Konvencije ICSD-a u svakoj državi potpisnici, uključujući Kraljevinu Belgiju.
- 25 Međutim, Žalbeni sud ističe da je Odluka Komisije (EU) 2015/1470 od 10. ožujka 2015. glavna prepreka tomu da Rumunjska Država izvrši arbitražnu odluku. On podsjeća na to da je *fait du prince* (akt javne vlasti) ustvari vanjski uzrok koji djeluje tako da oslobađa obveze i može opravdati to da uobičajeno pažljiv i razuman dužnik ne namiri svojeg vjerovnika koji posjeduje temelj za izvršenje.
- 26 U toj odluci Komisija zabranjuje Rumunjskoj plaćanje iznosa koje duguje na temelju navedene arbitražne odluke jer ono čini državnu potporu nespojivu s unutarnjim tržištem.
- 27 U skladu s člankom 288. UFEU-a, odluke su obvezujuće u svim državama članicama. Međutim, spomenuta odluka nije postojala u trenutku donošenja arbitražne odluke koja čini temelj za izvršenje. Osim toga, protiv Odluke Komisije (EU) 2015/1470 od 30. ožujka 2015. podnesene su tužbe za poništenje sudovima Europske unije.
- 28 Trenutačno postoji stvarna opasnost od proturječnosti između, s jedne strane, odluke suda nadležnog za izvršenje i suda koji odlučuje po žalbi u postupku izvršenja i, s druge strane, odluke Europske unije, to jest Odluke Komisije koja se navodi kao *fait du prince* (akt javne vlasti) u sporu o prisilnom izvršenju arbitražne odluke ICSD-a.
- 29 Postoje ozbiljne dvojbe o tome je li izvršenje arbitražne odluke od strane Rumunjske dobrovoljno i čini li državnu potporu.

V. Prethodna pitanja

- 30 Stoga – zbog potrebe za poštovanjem pravne sigurnosti i kako bi se izbjegla opasnost od donošenja proturječnih odluka – treba prekinuti postupak do

donošenja odluke europskih sudova o tužbama za poništenje od 30. ožujka 2015. i do primitka odgovora Suda Europske unije na sljedeća prethodna pitanja:

1. Treba li Odluku Europske komisije (EU) 2015/1470 od 30. ožujka 2015. o državnoj potpori SA.38517 (2014/C) (ex 2014/NN) shvatiti na način da obuhvaća plaćanja koja duguje Rumunjska čak i kada je ta država članica dužna vratiti sredstva nakon postupka prisilnog izvršenja arbitražne odluke ICSD-a (Međunarodni centar za rješavanje investicijskih sporova) od 11. prosinca 2013, pokrenutog pred sudovima države članice različite od Rumunjske?
2. Zahtijeva li pravo Unije, samo po sebi i po službenoj dužnosti, da sud države članice (različite od Rumunjske) – kojemu je podneseno pravno sredstvo protiv postupka prisilnog izvršenja arbitražne odluke ICSD-a koja je postala pravomoćna u skladu s nacionalnim postupovnim pravilima te države članice – odbaci tu odluku, samo zato što je u odluci koja nije konačna, a koju je Europska komisija donijela nakon te arbitražne odluke ocijenjeno da je spomenuto prisilno izvršenje protivno europskom sustavu državnih potpora?
3. Dopušta li pravo Unije, osobito načelo lojalne suradnje odnosno načelo pravomoćnosti, da nacionalni sud države članice (različite od Rumunjske) zanemari svoje međunarodne obveze proizišle iz Konvencije ICSD-a u slučaju u kojem je Europska komisija nakon arbitražne odluke donijela odluku u kojoj je ocijenila da je njezino prisilno izvršenje protivno europskom sustavu državnih potpora, čak i kada je ta institucija sudjelovala u postupku arbitraže (uključujući i postupak po tužbi za poništenje arbitražne odluke) i istaknula svoje razloge u vezi s europskim sustavom državnih potpora?